

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΕΥ ΣΤΗΝ ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ.

ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2018, οι εξαγωγές ανήλθαν σε 8 δισεκατομμύρια 809 εκατομμύρια BAM, ήτοι περίπου 4 δις 400 εκατ. ευρώ, δηλαδή 8,8% υψηλότερες από ό, τι την ίδια περίοδο του 2017, ενώ οι εισαγωγές ανήλθαν σε 14 δισεκατομμύρια 287 εκατομμύρια BAM, ήτοι περίπου 7 δις 140 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση κατά 6,9% σε σχέση με την ίδια περίοδο του περασμένου έτους. Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές ήταν 61,7% και το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου ανήλθε σε 5 δισεκατομμύρια 478 εκατομμύρια BAM, ήτοι περίπου 2 δις 739 εκατ. ευρώ.

Οι εξαγωγές προς τις χώρες της CEFTA ανήλθαν σε 1 δισεκατομμύριο 412 εκατομμύρια BAM, δηλαδή 8% υψηλότερες από την αντίστοιχη περίοδο του 2017, ενώ οι εισαγωγές ανήλθαν σε 1 δισεκατομμύριο 720 εκατομμύρια BAM, ποσοστό 1,6% υψηλότερο από ό, τι την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές ήταν 82,1%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της B-E, οι εξαγωγές προς τις χώρες της ΕΕ ανήλθαν σε 6 δισεκατομμύρια 476 εκατομμύρια BAM, ήτοι 11,3% υψηλότερες από την ίδια περίοδο του 2017, ενώ οι εισαγωγές ανήλθαν σε 8 δισεκατομμύρια 578 εκατομμύρια BAM, 4% υψηλότερες. Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές ήταν 75,5%.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, ο όγκος του διμερούς εμπορίου το 2017 ανήλθε σε 228,3 εκατ. Βοσνιακά μάρκα, ήτοι περίπου 114 εκατ. ευρώ. Οι ελληνικές εξαγωγές ανήλθαν σε 208,5 εκατ. BAM, ήτοι

περίπου 104 εκατ. Ευρώ, καταγράφοντας αύξηση σε ποσοστό 14,8% έναντι του 2016. Οι βοσνιακές εξαγωγές παρέμειναν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, μόλις 19,8 εκατ. BAM, ήτοι περίπου 9,9 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 30,2%.

Για το πρώτο εξάμηνο του 2018 διατηρείται η ανοδική τάση του διμερούς εμπορίου, αφού οι ελληνικές εξαγωγές ανέρχονται σε 111,4 εκατ. BAM, ήτοι περίπου 57,1 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση σε ποσοστό 10,9%, σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2017. Αύξηση σε ποσοστό 53,4% παρουσιάζουν και οι βοσνιακές εξαγωγές.

Year	EXPORT from BiH to Greece		IMPORTS from Greece to BiH	
	Amount of millions KM	*↓↑	Amount of millions KM	*↓↑
I-VI 2018	7.8	↑53.4%	111.4	↑10.9%
2017	19.8	↑ 30.2%	208.5	↑ 14.8%
2016	11.3	↓ 32.0 %	181.7	↑ 3.7%
2015	16.7	↑ 53.0%	175.2	↑ 9.4%
2014	10.9	↓ 61.3%	160.1	↓ 2.5%
2013	27.5	↑ 51.7%	164.3	↓ 9.8%

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ Δ.Ν.Τ ΓΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΒΟΣΝΙΑΣ.

Το Δ.Ν.Τ εκτιμά ότι η οικονομία της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης θα αναπτυχθεί με ρυθμό 3,2% το 2018, επιβεβαιώνοντας παλαιότερες προβλέψεις. Το 2019 η αύξηση του Α.Ε.Π αναμένεται να προσεγγίσει το 3,5%.

Οι τιμές καταναλωτή εκτιμάται ότι θα καταγράψουν αύξηση 1,4% το 2018 και 1,6% το 2019, έναντι 1,2% του 2017. Οι μακροχρόνιες προβλέψεις αναφέρουν ότι το 2023 ο πληθωρισμός θα ανέλθει σε 2%.

Το έλλειμμα ισοζυγίου συναλλαγών υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε ποσοστό 6% του Α.Ε.Π το 2018 και θα επιδεινωθεί περαιτέρω σε 6,6% το 2019, πριν αποκλιμακωθεί σε 5% το 2023. Το 2017 το έλλειμμα ανήλθε σε 4,8% του Α.Ε.Π.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΥΣ.

Ο Διεθνής Οίκος Standard & Poor's αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα της Βοσνίας και Ερζεγοβίνη στην κατηγορία Β με σταθερές προοπτικές. Η πιστοληπτική αξιολόγηση της Moody's για τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη εκτιμήθηκε πρόσφατα στην κατηγορία Β3 με σταθερές προοπτικές. Η αξιολόγηση των διεθνών οίκων χρησιμοποιείται από τα κρατικά επενδυτικά ταμεία, τα συνταξιοδοτικά ταμεία και άλλους επενδυτές για να εκτιμήσουν την πιστοληπτική ικανότητα της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, επηρεάζοντας έτσι σημαντικά το κόστος δανεισμού της χώρας.

Οι σταθερές προοπτικές για τη Β3 βαθμολογία της Βοσνίας αντανakλούν τις προσδοκίες της Moody's ότι η Βοσνία θα εξακολουθήσει να πληροί τις προϋποθέσεις για εξωτερική χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους, αν και με καθυστερήσεις και, κατά συνέπεια, θα παρέχεται η απαραίτητη οικονομική και τεχνική βοήθεια για να συνεχιστεί η σταδιακή πρόοδος του μεταρρυθμιστικού προγράμματος.

Ωστόσο, η σημαντική πρόοδος των μεταρρυθμίσεων ενδέχεται να παρακωλυθεί από τις συνεχιζόμενες πολιτικές διαφωνίες, που περιορίζουν την ικανότητα της ΒκΕ να προχωρήσει στις απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές, απαραίτητες για τη βελτίωση του πιστωτικού της προφίλ, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών βελτιώσεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον και την αντιμετώπιση κινδύνων για τη διατηρησιμότητα του χρέους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ο πρώτος παράγοντας για την απόφαση του Moody's για επιβεβαίωση της βαθμολογίας Β3 στη ΒκΕ είναι η ανθεκτική οικονομική απόδοση της χώρας, παρά τις αντιξοότητες των τελευταίων ετών, συμπεριλαμβανομένων των δυσμενών καιρικών συνθηκών και της ασταθούς πολιτικής δυναμικής της χώρας.

Το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά μέσο όρο κατά 3,2% τα τελευταία τρία χρόνια, ενώ η κατανάλωση των νοικοκυριών ενισχύθηκε από τις εισροές εμβασμάτων, την

επιτάχυνση των τραπεζικών δανείων και τη μέτρια αύξηση της απασχόλησης. Η βελτιωμένη πρόσβαση στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), μέσω υψηλότερων ποσοστώςσεων για εξαγωγές χωρίς δασμούς, συμπεριλαμβανομένου του γεωργικού τομέα, ενίσχυσε το διψήφιο ρυθμό αύξησης των εξαγωγών αγαθών το 2017 ενώ ο αριθμός των τουριστικών αφίξεων αυξήθηκε κατά περίπου 19%. Η Moody's αναμένει ότι η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ θα παραμείνει ισχυρή τα επόμενα χρόνια (3,7% το 2018).

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΜΕΣΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Η Κεντρική Τράπεζα της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης (CBBH) δημοσίευσε τις στατιστικές για τις ξένες άμεσες επενδύσεις (ΑΞΕ) για το 2017, οι οποίες δείχνουν ότι η εισροή ΞΑΕ το 2017 ανήλθε σε 777,7 εκατομμύρια BAM ή 2,5% του ΑΕΠ. Η εισροή ΑΞΕ το 2017 αυξήθηκε κατά 213,6 εκατ. KM σε σύγκριση με το 2016. (1 ευρώ – 1,95 BAM).

Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή το 2017, οι υψηλότερες επενδύσεις ήταν από την Αυστρία (186,8 εκατομμύρια BAM), την Κροατία (102,0 εκατομμύρια BAM), τη Σλοβενία (101,7 εκατομμύρια BAM), την Ελβετία (58,7 εκατομμύρια BAM) και τη Σερβία (53,9 εκατομμύρια BAM).

Σύμφωνα με τις δραστηριότητες, οι περισσότερες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (τραπεζικός τομέας), ύψους 261,2 εκατ. KM, στο λιανικό εμπόριο, συνολικού ύψους 110,2 εκατ. BAM, στην παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας το ποσό των 64,2 εκατομμυρίων BAM, οι στην παραγωγή βασικών μετάλλων, ύψους 50,7 BAM και στην παραγωγή μηχανοκίνητων οχημάτων ύψους 46,5 εκατομμυρίων BAM. Το συνολικό ποσό περιλαμβάνει επίσης τις εκροές επενδύσεων, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την παρασκευή ποτών, ύψους 35,6 εκατομμυρίων BAM.

Στα τέλη του 2017, το υπόλοιπο των άμεσων ξένων επενδύσεων ανερχόταν σε 13,45 δισεκατομμύρια BAM, με το μεγαλύτερο μέρος του 66,1% να αφορά ίδια κεφάλαια. Το μεγαλύτερο ποσό άμεσων ξένων επενδύσεων προέρχεται από την Αυστρία (2,6 δισ. BAM), την Κροατία (2,3 δισ. BAM) και τη Σερβία (2,0 δισ. BAM).

Όσον αφορά τις στατιστικές για τις ΑΞΕ που εξέρχονται από τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη στο εξωτερικό, το 2017 οι ροές στο εξωτερικό ανήλθαν σε 132,0 εκατομμύρια BAM και αυξήθηκαν κατά 70,3 εκατομμύρια BAM σε σύγκριση με το 2016, όταν οι ροές που καταγράφηκαν στο εξωτερικό ανήλθαν σε 61,7 εκατομμύρια BAM. Ως συνέπεια των επενδύσεων κατά τα προηγούμενα έτη, το υπόλοιπο των εγχώριων επενδύσεων στο εξωτερικό ανήλθε σε 872,8 εκατομμύρια BAM.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ο συνολικός κύκλος εργασιών της βιομηχανίας στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη τον Αύγουστο του 2018, σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2018, μειώθηκε κατά 3,2%. Σε σύγκριση με τις αγορές, κατά την ίδια περίοδο, μειώθηκε κατά 0,3% στην εγχώρια αγορά και κατά 5,8% στην μη εγχώρια αγορά.

Τον Αύγουστο του 2018, σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2017, ο συνολικός κύκλος εργασιών στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, προσαρμοσμένος ως προς τις εργάσιμες ημέρες, παρέμεινε ο ίδιος. Σε σύγκριση με τις αγορές, κατά την ίδια περίοδο, αυξήθηκε κατά 2,7% στην εγχώρια αγορά και μειώθηκε κατά 2,8% στην μη εγχώρια αγορά.

Τον Αύγουστο του 2018, σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2017, ο συνολικός κύκλος εργασιών των εργοστασίων παραγωγής ενέργειας αυξήθηκε κατά 32,5%, παραγωγής ενδιάμεσων προϊόντων αυξήθηκε κατά 3,8%, ενώ ο κύκλος εργασιών των μονάδων παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών μειώθηκε κατά 3,2%.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΥ ΑΠΟ ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Η κυβέρνηση της Republika Srpska αποφάσισε να χορηγήσει στην Κινεζική τεχνική εταιρεία Shandong 33ετή παραχώρηση για είσπραξη διοδίων στον αυτοκινητόδρομο Μπάνια Λούκα-Πρίδερν τον οποίο κατασκευάζει.

Σύμφωνα με τη συμφωνία, η κινεζική εταιρεία θα έχει τη δυνατότητα να εισπράττει διόδια για τον αυτοκινητόδρομο μήκους 42 χιλιομέτρων για 33 χρόνια, αλλά αυτή η περίοδος περιλαμβάνει επίσης το διάστημα που ο δρόμος βρίσκεται υπό κατασκευή.

Σε αντάλλαγμα, η Shangdog θα καταβάλει στην κυβέρνηση ένα εφάπαξ τέλος παραχώρησης ίσο με το 1,5% της συνολικής επένδυσης ή € 4,47 εκατ. και το 5% των ετήσιων εσόδων από τα διόδια.

ΑΥΞΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΤΣΙΓΑΡΩΝ.

Το διοικητικό συμβούλιο της Αρχής Έμμεσης Φορολογίας της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης (B-E) εξέδωσε απόφαση για τον καθορισμό του ειδικού και ελάχιστου ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα και τον καπνό για το 2019.

Τα μέλη της ΙΤΑ, κατά τη σύνοδο που πραγματοποιήθηκε σήμερα στο Μόσταρ, αποφάσισαν ότι οι νέοι ελάχιστοι και ειδικό φόροι κατανάλωσης για τα τσιγάρα και τον καπνό θα ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2019.

Σύμφωνα με την εγκριθείσα απόφαση που βασίζεται στον νόμο περί ειδικών φόρων κατανάλωσης στη B-E, ο ελάχιστος ειδικός φόρος κατανάλωσης θα είναι 2,86 BAM αντί των σημερινών 2,60 BAM ανά κιβώτιο τσιγάρων, ενώ ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στον καπνό για κάπνισμα θα είναι 114,40 BAM ανά χιλιόγραμμο αντί για τα προηγούμενα 104 BAM. (1 ευρώ ισούται με 1,95 BAM).

Συνολικά, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στα τσιγάρα για το 2019 θα πρέπει να ανέρχεται σε 1,60 BAM ανά κιβώτιο τσιγάρων αντί για το τρέχον 1,50 BAM.

Η απόφαση αυτή αποτελεί συνέχεια της διαδικασίας εναρμόνισης της πολιτικής επί των ειδικών φόρων κατανάλωσης στη B-E με την πολιτική για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης στα τσιγάρα στην ΕΕ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ.

Σημαντικά προβλήματα λειτουργίας αντιμετωπίζει η επιχείρηση παραγωγής αλουμινίου Aluminiij Mostar, λόγω έλλειψης ρευστότητας και αδυναμίας εξασφάλισης αναγκαίων κεφαλαίων για αγορά πρώτων υλών και εξόφληση λογαριασμών ρεύματος.

Η επιχείρηση απασχολεί 900 εργαζόμενους και ανήκει κατά 44% στην Κυβέρνηση της ΒκΕ, κατά 12% στην Κυβέρνηση της Κροατίας και κατά 44% σε μικρομετόχους. Κατά την διάρκεια του 2017 πραγματοποίησε εξαγωγές 171 εκατ. ευρώ αλλά επιβαρύνεται με συσσωρευμένα χρέη 170 εκατ. ευρώ.

Η διοίκηση της επιχείρησης εκτιμά ότι, μόνο με κρατική παρέμβαση μπορεί να επιβιώσει η επιχείρηση και να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.

Την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2018 καταγράφηκαν 997.308 αφίξεις τουριστών που αντιπροσωπεύουν αύξηση κατά 12,8% και 2.122.675 διανυκτερεύσεις, σημειώνοντας αύξηση 14,7%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017.

Ο αριθμός των εγχώριων τουριστικών διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 16,8% και ο αριθμός των ξένων τουριστικών διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 13,8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017. Το μερίδιο του εγχώριου τουρισμού στον συνολικό αριθμό διανυκτερεύσεων ήταν 27,9% και του αλλοδαπού 72,1%.

Όσον αφορά την διάρθρωση των αλλοδαπών τουριστικών διανυκτερεύσεων, οι περισσότερες από αυτές (51,6%) πραγματοποιήθηκαν από τουρίστες από την Κροατία (11,1%), τη Σερβία (8,1%), την Τουρκία (6,9%), τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (6,0%), Την Πολωνία και την Ιταλία (4,9%, η κάθε μία) και την Γερμανία 4,5%). Οι τουρίστες από άλλες χώρες πραγματοποίησαν το 48,4% των διανυκτερεύσεων.